

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΝ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ

ΟΔΟΣ ΛΩΖΑΝΝΗΣ 122 · ΓΕΝΕΥΗ

**Η ΕΥΡΩΠΗ
ΥΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΟΔΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗ 9 · ΑΘΗΝΑΙ · ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1957

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ IV

ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΕΩΣ

Ἡ ἐνότης καταγωγῆς καὶ πολιτισμοῦ δημιουργεῖ ὁμοιογένειαν θεμελιωδῶν θέσεων. Προσφέρει κοινὴν βάσιν εἰς τοὺς πολιτικοὺς καὶ κοινωνικοὺς θεσμούς, συγγενεύοντας ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν μορφὴν αὐτῶν. Ἐν τούτοις, αὐτὴ ἡ θεμελιώδης ἐνότης, ἀποδεικνύεται ἀνίκανος νὰ δαμάσῃ τὸν ἀνταγωνισμόν τῶν συμφερόντων καὶ τῶν αἰσθημάτων. Ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ XIX αἰῶνος, ἡ πνευματικὴ καὶ καθεστωτικὴ κοινότης τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐδημιούργησε διαλυτικὰς δυνάμεις, τῶν ὁποίων αἱ τρεῖς κυριώτεραι καθορίζονται ὡς ἑξῆς :

1. Ο ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

Ἡ κυριώτερα προσπάθεια τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ μεσαίωνος ἦτο ἡ κατάκτησις τῆς ἐθνικῆς τῶν ἐνότητος καὶ ἡ ἐπαύξησις τῆς οἰκονομικῆς τῶν δυνάμεως.

Ἡ κατάκτησις τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, ἡ ὁποία ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ βασιλικοῦ ἀπολυταρχισμοῦ, ἐπιτυγχάνει τὴν φιλοσοφικὴν καὶ πολιτικὴν τῆς ἔκφρασιν κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν. Ἡ ἐπανάστασις ἐπιβάλλει τὴν διπλὴν ἀναγνώρισιν τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ ἐθνικοῦ ἀτομισμοῦ, διακηρύττουσα τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ συναφὲς τούτων, τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιθέσεως τῶν λαῶν. Νέα κοινωνικὰ στρώματα μετέχουν εἰς τὸν σχηματισμόν τῆς ἐθνικῆς θελήσεως διὰ τῆς παραδοχῆς καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος. Ἡ ἑναρξίς σοσιαλιστικοποιήσεως τῆς ἐσωτερικῆς ἐξουσίας συντελεῖ εἰς τὸ νὰ ἐνισχυθῇ ὁ κρατικὸς παρεμβατισμός, καὶ νὰ νομιμοποιηθῇ ἡ ἀπόλυτος κυριαρχία του. Αὐταὶ αἱ δύο οὐσιώδεις ιδιότητες τοῦ Κρά-

τους είναι τὸ μέσον τῆς ἐθνικῆς ἐνοποιήσεως καὶ τῆς ἀρνήσεως κάθε κανόνος δικαίου ὑπεράνω τοῦ ἔθνους.

Ἡ ἰδέα - δύναμις, ποὺ εἶναι τὸ Ἔθνος, διέρχεται τέσσαρα στάδια ἐν τῇ ἱστορικῇ του ἐξελίξει ἐν Εὐρώπῃ.

1. Ἐμφάνισις τῶν πρώτων ἐθνῶν: Ἀγγλία, Γαλλία, Ἰσπανία.

2. Ἀπόγειον τοῦ ἐθνικισμοῦ κατὰ τὸν XIX αἰῶνα καὶ συγκρότησις εἰς ἔθνος τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἰταλίας (τῶν ὁποίων ἡ ἐνοποιήσις ἐπερατώθη ἀργὰ διὰ τῆς ἐθνικῆς ὁλοκληρώσεως).

3. «Βαλκανικοποιήσις» τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ, τὸ 1919, 29 Κράτη.

4. Τὸ ἔθνος, εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, εὐρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰς νέας δημιουργηθείσας συνθήκας τῆς ζωῆς.

Αὕτῃ ἡ ἰδέα - δύναμις, ἐπιτρέπουσα τὴν κινητοποίησιν νέων κοινωνικῶν δυνάμεων, ἐξασφαλίζει ἐν ἀρχῇ τὴν οἰκονομικὴν προαγωγὴν τοῦ ἔθνους· ὑποστηρίζει τὴν ἐκβιομηχανοποίησιν, εὐνοεῖ τὴν οἰκονομικὴν ἐξάπλωσιν καὶ, ἐν συνεχείᾳ, τὰς ἀποικιακὰς βλέψεις τῶν ἐθνῶν.

2. Η ΕΚΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ βιομηχανικὴ ἐπανάστασις ἐπιφέρει βαθὺν ἀνασχηματισμὸν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους συνθήκας. Πολλαπλασιάζει τὴν ἀνθρωπίνην ἰσχύν, εἰσάγουσα τὴν μηχανὴν καὶ τὸν καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας. Ἀλλά, παρὰ τὸν ὑπερεθνικὸν προορισμὸν της, παραδόξως παραμένει στρατοπεδευμένη εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἔθνους καὶ ἐνισχύει ἔργῳ τὴν θέλησιν τῆς κρατικῆς ἰσχύος. Παράγων προσεγγίσεως τῶν χωρῶν, προκαλεῖ ἐν τούτοις ἀχαλίνωτον ἀνταγωνισμὸν μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, ὁ ὁποῖος ὠθεῖ εἰς τὴν κατάκτησιν ἀγορῶν καὶ πρώτων ὑλῶν. Συντελεῖ εἰς τὴν παρόρησιν νέων ἰδεολογιῶν, διεθνῶν τάσεων (φιλελευθερισμὸς καὶ σοσιαλισμὸς) ποὺ καλοῦν εἰς ὑπέρβασιν τῶν ἐθνικῶν συνόρων, ἀλλὰ συγχρόνως δέξυνει τὴν διαίρεσιν τῶν Κρατῶν, συγκεντροῦσα τὴν οἰκονομικὴν τῶν ἰσχὺν καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν ἐξουσίαν.

Ὁ XIX αἰὼν τοῦ φιλελευθερισμοῦ ἔζησε ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς δεσποζούσης ἀγγλικῆς οἰκονομίας. Ἡ ἀρχὴ τοῦ XX αἰῶνος σημειοῦται μὲ τὴν προαγωγὴν τῆς γερμανικῆς καὶ τὴν μείωσιν τῆς

ἀγγλικῆς οἰκονομίας (δύο εὐρωπαϊκῶν δεσποζουσῶν καὶ ἀντιζήλων οἰκονομιῶν) καὶ τὴν ἐκκόλαψιν ἐξωευρωπαϊκῶν δυνάμεων, τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἰαπωνίας. Ἡ νέα αὕτῃ προσπάθεια ἐκβιομηχανοποιήσεως ἐπιβάλλει προστατευτικὴν πολιτικὴν, ἡ ὁποία ἐντείνει τὴν «ἐθνικοποίησιν» ἢ τὸν διαχωρισμὸν τῶν οἰκονομιῶν καὶ θεμελιοῖ τὴν ἔνωσιν τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐθνικισμοῦ.

Ἀπὸ τὴν κατάκτησιν τῶν ἀγορῶν καὶ τῶν πρώτων ὑλῶν προκύπτουν ἰσχυροὶ ἀνταγωνισμοὶ οἱ ὁποῖοι θέτουν ἀντιμέτωπα, κατὰ τοὺς δύο πολέμους, καὶ ἀδελφὰ ἀκόμη ἔθνη, ὅπως ἡ Ἀγγλία καὶ αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι καὶ ἐγείρουν, τὸ ἕνα ἐναντίον τοῦ ἄλλου τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, οἱ ἀνταγωνισμοὶ αὐτοὶ μεταξὺ εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, ἐξακολουθοῦσι, ἐστερημένοι οὐσιαστικῆς ἐννοίας, ἐφ' ὅσον ἡ τύχη τοῦ κόσμου παίζεται μεταξὺ δύο δεσποζουσῶν δυνάμεων: τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως.

3. Ο ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΣ

Ὁ καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας καθέτως εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἐθνῶν τείνει νὰ συμπληρωθῇ ἀπὸ ὀριζόντιον καταμερισμὸν τῆς ἐργασίας εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἐθνῶν τούτων μετὰ τοῦ ὑπολοίπου κόσμου. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἐκβιομηχανισθεισῶν χωρῶν ὠθεῖ αὐτὰς εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσωσι δι' ἑαυτὰς τὴν εἴσοδον εἰς τὰς πηγὰς πρώτων ὑλῶν. Ἡ πολιτικὴ τῶν εἶναι, λογικῶς, ἀντιαποικιακὴ, ὅταν κατέχουν ἐντὸς τοῦ ἐδάφους των ἐπαρκεῖς πρώτας ὕλας, ὅπως αἱ Η Π. Α. (παλαιὰ ἀποικία!), καὶ ἀποικιακὴ, χωρὶς προσποίησιν, ὅταν στεροῦνται τοιούτων, ὅπως ἡ Γερμανία. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἐπεκτατικὴ δύναμις τῆς Γερμανίας θὰ εὐρεθῇ εἰς ἄμεσον σύγκρουσιν μὲ τὴν συντηρητικὴν θέλησιν τῶν προνομιοῦχων ἐθνῶν ὅπως ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία. Αἱ ἀποικιστικαὶ βλέψεις καὶ τὰ ἐξωευρωπαϊκὰ συμφέροντα θὰ εἶναι λοιπὸν συμπληρωματικὴ αἰτία διαίρεσεως καὶ πολέμου ἐν Εὐρώπῃ. Ὁ ἰδεολογικὸς ἀγὼν ἀναλαμβάνεται τοῦ λοιποῦ μεταξὺ δύο μορφῶν ζωῆς, τοῦ δημοκρατικοῦ συστήματος καὶ τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ καθεστώτος.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ : ΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ ΤΟΥ ΧΧ ΑΙΩΝΟΣ

Ἡ ἀντίθεση τῶν συμφερόντων, τῶν ἐθνικισμῶν καὶ τῶν ἰδεολογιῶν προκαλεῖ τὴν ἀμίλλαν τῶν ἐξοπλισμῶν, ἡ ὁποία καταλήγει, εἰς χρόνον ὀλιγώτερον τοῦ ἡμίσεως αἰῶνος, εἰς δύο παγκοσμίους συγκρούσεις. Ἄν καὶ κατὰ βάσιν Εὐρωπαϊκαὶ αἱ συγκρούσεις αὗται, παρασύρουν τὰς ἐξωεὐρωπαϊκὰς δυνάμεις καὶ τὰ ἀποικιακὰ ἐδάφη, καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς ἀλληλεξαρτήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἰθυνοῦσης θέσεως τῆς Εὐρώπης. Οἱ πόλεμοι αὐτοί, ἐμπνευσθέντες ἀπὸ ἐθνικιστικὰ ἢ αὐτοκρατορικὰ κριτήρια, ἦσαν συγχρόνως ἐμφύλιοι ἢ ἰδεολογικοί, ἐμπλέξαντες ὅλας τὰς δυνάμεις τῶν κρατῶν-ἐθνῶν. Ὑπονομεύοντες τὸ γόνιτρον καὶ τὴν δύναμιν τῆς Εὐρώπης, ἐπετάχυναν τὴν παρακμὴν τῆς ἐξαπέλυσαν νέας ἰδεολογίας καὶ δυνάμεις ποὺ ἐπέτρεψαν τὴν συγκρότησιν τῆς κομμουνιστικῆς αὐτοκρατορίας, ἐνεφάνισαν τὸν ἀνταγωνισμόν δύο δεσποζουσῶν ἐξωεὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, ἀφύπνισαν τοὺς καθυστερημένους ἐθνικισμοὺς καὶ τὴν ἀντιαποικιακὴν ἀντίδρασιν.

5. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ : ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

Ἡ παρουσία τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς ἀποικίας καὶ τὰ ἐξαρτώμενα ἐδάφη ἐνεφύτευσε τὰς ἰδέας τῆς καὶ τὴν τεχνικὴν τῆς. Ἡ ἐξάντλησίς τῆς, χάρις εἰς τοὺς ἐμφυλίους ἀγῶνας, ἢ ἀνάπτυξιν καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν Η.Π.Α. καὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως—καὶ αἱ δύο αὗται εἶναι δυνάμεις ἀντιαποικιακαὶ—ἤγαγον εἰς ἐπανάστασιν τῶν ἐγχρόμων λαῶν καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀποικιῶν.

Ἡ *Εὐρωπαϊκὴ ἀρχὴ τῶν Ἐθνικοτήτων, γενικευθεῖσα, ἐπανεστράφη ἐναντίον τῆς Εὐρώπης ἀφοῦ τὴν διήρσεε.*

Τὸ 1947, ἡ Ἀγγλία ἀπονέμει τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἀποφεύγουσα οὕτω τὴν ἔκκρηξιν τῶν εὐνοουμένων ὑπὸ τῆς Ἀμερικῆς ἐθνικισμῶν τῶν Ἰνδῶν καὶ Μουσουλμάνων, καὶ ἐπιζητοῦσα νὰ διατηρήσῃ μερικὰ πλεονεκτήματα ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς κοινοπολιτείας. Ἡ ἀπελευθέρωσις καταλήγει εἰς τὴν διαίρεσιν, εἰς δύο ἀντίζηλα κράτη: τὰς Ἰνδίας καὶ τὸ Πακιστάν. Ἡ Βερμανία ἀποσπᾶται ἀπὸ τὴν κοινοπολιτείαν καὶ διακηρύσσει ἐαυτὴν ἀνεξάρτητον. Ἡ Ἰνδονησία καθίσταται κυρίαρχος

τοῦ 1949, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς στρατιωτικῆς ἐπεμβάσεως τῶν Κάτω-Χωρῶν. Ἡ Ἰνδοκίνα τὴν μιμεῖται τὸ 1954. Αἱ Ἀραβικαὶ χώραι τῆς μέσης Ἀνατολῆς (Αἴγυπτος, Σαουδικὴ Ἀραβία, Ὑεμένη, Συρία, Λίβανος, Ἰράκ, Ἰορδανία) μέλη τοῦ Ἀραβικοῦ συνασπισμοῦ, ἀποκτῶσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἔπειτα ἀπὸ τὸν τελευταῖον πόλεμον. Ἡ Γαλλία παραχωρεῖ τὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὴν Τυνησίαν καὶ τὸ Μαρόκον. Ἀποτέλεσμα: ὁ ὀριζόντιος καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας παραλύει ἢ θραύεται, τείνων νὰ *περιορίσῃ τὴν Εὐρώπην εἰς τὰς στενὰς γεωγραφικὰς τῆς διαστάσεις.*

Ἐν ἀπὸ τὰ μᾶλλον ἔντονα φαινόμενα τῆς γενικῆς αὐτῆς εἰκόνης εἶναι ἡ ἀποχώρησις τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὴν Ἀσίαν. Ἡ Κίνα ἀπομονοῦται ἀπὸ τὴν Δύσιν. Ἡ κραυγὴ «ἡ Ἀσία εἰς τοὺς Ἀσιάτας», ἐκτοξευθεῖσα ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν, ἐπανελήφθη ἀπὸ τὸν Νεχροῦ. Ὁ Ἀραβικὸς κόσμος ἐγείρεται καὶ ἐνοῦται κατὰ τῆς ἐκστρατείας τῶν διηρημένων κρατῶν τῆς Εὐρώπης· ὑποστηρίζει τὴν ἐν Ἀλγερίᾳ ἐξέγερσιν κατὰ τῆς Γαλλίας. Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Αἴγυπτος ἐθνικοποιεῖ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ, ἐπιβάλλουσα τὸν πραγματικόν της ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ζωτικῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῆς Εὐρώπης, ὁ Ἀραβικὸς κόσμος ἐκδηλοῖ τὴν ἀλληλεγγύην του ἀπειλῶν ἐπὶ τῶν πετρελαίων τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς ποὺ συνιστοῦν τὰ κυρίως καύσιμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας. *Οὕτω τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη ἐξακολουθοῦν νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ πηγὰς ἐπὶ τῶν ὁπίων, βαθμηδόν, χάνουν τὸν ἔλεγχον.*

6. Ἡ ΕΥΡΩΠΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΛΕΟΝ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου ἡ παγκόσμιος προοπτικὴ ἀνετράπη. Τὸ κέντρον τοῦ κόσμου ἀποδημεῖ ἐξ *Εὐρώπης καὶ διχοτομεῖται εἰς δύο πόλους ἑλξεως.*

Δύο παράγοντες ἀνήγγειλον ἤδη τὴν ἀνατροπὴν αὐτήν: ἡ ἀλλαγὴ τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν καὶ ἡ εἵσοδος εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν τοῦ παράγοντος «μᾶζα». Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις εἶναι ἔργον προοδευτικῆς δημογραφίας καὶ λίαν ἐκτεταμένων χώρων, ἰσχυρῶς ὁργανωμένων, οἱ

ὅποιοι ἐπιτρέπουν μαζικὴν παραγωγὴν καὶ προσφέρουν ἀπεράντους ἐξαγωγάς· ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ ποσοτικὴ αὐτὴ οἰκονομία, ἀξιοποιεῖ νέα κοινωνικὰ στρώματα τὰ ὅποια λαμβάνουν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ζωὴν καὶ ἀντιτάσσουν εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ ἴδια τῶν δόγματα καὶ τὰ ἴδια τῶν ὅπλα (ἐθνικισμός, ἐπανάστασις, ἐκπαίδευσις, τεχνικὴ, προπαγάνδα, στρατιωτικὰ μέσα). Αἱ νέαι αὐταὶ συνθῆκαι προϋποθέτουν ἐκκόλαψιν νέων ἡπειρωτικῶν δυνάμεων καὶ στασιμότητα τῆς Εὐρώπης, τῆς ὁποίας οἱ ἐθνικισμοὶ ἐμποδίζουν τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, τὸ δὲ εἶδος τῆς συγκροτήσεώς της σταματᾷ τὴν κοινωνικὴν πρόοδον.

7. ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ : ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, γενομένην ἐν ὀνόματι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἔθνους, ἡ Ρωσικὴ ἐπανάστασις κηρύσσεται ὑπὲρ τοῦ ἰδεώδους τῶν ἐργατικῶν μαζῶν καὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ τῶν προορισμοῦ. Διὰ τῆς πρόσφυγης εἰς ὁλοκληρωτικὴν δικτατορίαν, συγκεντροῦσαν ὅλα τὰ πολιτικά, οἰκονομικά καὶ στρατιωτικά μέσα, ἐν ὀνόματι μιᾶς ὕλιστικῆς πίστεως, ἡ ἀγωνιστικὴ μειοψηφία ἐπέτυχεν νὰ σύρῃ τὰς μάζας εἰς ἓνα δρόμον ἐντατικῆς ἐκβιομηχανοποιήσεως. Σταθερῶς ἐγκατασταθεῖς, χάρις εἰς τὸν ἀστυνομικὸν καὶ πολιτικόν του μηχανισμόν, ὁ κομμουνισμὸς ἀναπτύσσει τὸν παγκόσμιον ἰδεολογικὸν ἱμπεριαλισμόν του. Τὸ 1940, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις προσαρτᾷ τὸν διάδρομον τοῦ Πετσάμο, τὴν Καρελίαν, τὴν Ἑσθονίαν, τὴν Λεττονίαν, τὴν Λιθουανίαν, τὰς ἀνατολικὰς πολωνικὰς ἐπαρχίας, τὴν Βόρειον Βουκοβίναν καὶ τὴν Βεσσαραβίαν. Τὸ 1945 θέτει χεῖρα ἐπὶ τῆς Καϊνιξβέργης, τῆς Ἀνατολικῆς Πρωσίας καὶ τῆς ὑπερκαρπαθικῆς λευκορωσίας (ἐν Τσεχοσλοβακίᾳ). Ἐκτείνει τὴν κυριαρχίαν της, διὰ τῆς δημιουργίας χωρῶν δορυφόρων, καὶ τὴν ἐπιρροήν της, διὰ τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας.

Ἡ Σοβιετικὴ σφαῖρα ἐπιρροῆς περιλαμβάνει σήμερον ἐκτὸς τῆς Κίνας (600 ἑκατομμύρια κατοίκων), ὀκτὼ Εὐρωπαϊκὰς ἀνατολικὰς χώρας (105 ἑκατομμύρια κατοίκων), τουτέστι σύνολον σχεδὸν ἐνὸς δισεκατομμυρίου ὑπηκόων.

8. Η. Π. Α. : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΗΓΕΜΟΝΙΑ

Ἐπὶ ἀντιθέτου βάσεως, αἱ Η.Π.Α., ἤνωσαν τὰ στοιχεῖα τῆς δεσποζούσης οἰκονομίας καὶ τῆς διευθυνομένης πολιτικῆς ἰσχύος. Συνεχίζουσαι τὴν παράδοσιν τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἀνθρώπου, συνδυάζουν τὰς ἀρχὰς αὐτὰς μὲ τὴν τυποποιημένην παραγωγὴν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν φιλέργων μαζῶν εἰς ἓνα μέσον ἐπίπεδον ζωῆς λίαν ὑψηλόν. Ἄν καὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν (διαστάσεις καὶ ποσότητα) παρουσιάζουν βαθεῖαν διαφορὰν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ἀντιλήψεις τῶν περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἰσχὺς τῶν καὶ ἡ φιλοσοφία τῶν τὰς προορίζει εἰς τὸν ρόλον τοῦ ὑπερασπιστοῦ καὶ τοῦ τραπεζίτου τοῦ ἐλευθέρου κόσμου. Προστατεύουν τὴν δημοκρατίαν, ἐκτείνοντες τὴν οἰκονομικὴν τῶν ἡγεμονίαν. Ἐξῆλθον, μαζὺ μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν, οἱ ἀληθεῖς νικηταὶ τοῦ τελευταίου πολέμου. Κατόπιν ἐκάλυψαν τὴν χρηματοδότησιν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ συνεισέφερον εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἀμύνης της. Τὸ σχέδιον Μάρσαλ καὶ τὸ Ν.Α.Τ.Ο. εἶναι τὰ μέσα τῆς πολιτικῆς αὐτῆς τῆς οἰκονομικῆς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἀμύνης τῆς δημοκρατίας κατὰ τῆς κομμουνιστικῆς ἐπεκτάσεως.

9. Η ΕΥΡΩΠΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΩΝ

Ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν διευθυνουσῶν δυνάμεων εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῶν ἀντιλήψεων καὶ τῶν δυνάμεων ἀναπτύξεώς των. Ἡ σύγχρονος κατάστασις ἐν Εὐρώπῃ ἀντανάκῃ ἐπὶ τῆς συγκρούσεως αὐτῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον φανεράς. Ἡ Εὐρώπη εἶναι διηρημένη εἰς δύο στρατόπεδα, ἀνατολικὸν καὶ δυτικόν, ἀπὸ ἓνα διάφραγμα ἀδιαπέραστον καὶ ἐχειριθῆ βορὰ πολυαρίθμων ἀντιφάσεων: «*ἡ Εὐρώπη ζῇ κάτω ἀπὸ τὸν φόβον τῶν Ρώσων καὶ τὴν εὐσπλαχνίαν τῶν Ἀμερικανῶν*» διεκήρυξεν ὁ Spaak εἰς τὸ Στρασβοῦργον. Τὸ ὅποιον σημαίνει εἰς ἀριθμούς: 330 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ζοῦν ὑπὸ τὸν φόβον 200 ἑκατομμυρίων καὶ ἀπὸ τὴν εὐσπλαχνίαν ἄλλων 166. Ἄλλ' οἱ Εὐρωπαῖοι δὲν ὑπολογίζουν τοὺς ἑαυτοὺς των παρὰ εἰς 43 ἑκατομμύρια (Γάλλων), 9 ἑκατομμύρια (Βέλγων), 4 ἑκατομμύρια (Δανῶν)—ἄρα πολλοὶ μικροί.

Τὰ νέα δεδομένα τῆς συγχρόνου οἰκονομίας ἔρχονται εἰς ἀντίφασιν μὲ τὴν πολιτικὴν «διαμερισματοποίησιν» ἐν Εὐρώπῃ. Καθ' ὃν χρόνον αἱ δύο κυριαρχοῦσαι δυνάμεις συγκεντρώνουν τὰς ἐξουσίας των καὶ τὰς παραγωγικὰς των δυνάμεις ἐπὶ εὐρυτάτων ἀνθρωπίνων χώρων, ἡ Εὐρώπη παραμένει διηρημένη. *Πηγή, παλαιότερον, τῆς ἀναπτύξεως τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὁ ἐθνικισμὸς ἀπέβη τὸ κύριον ἐμπόδιον ἐν τῇ ἀξιοποιήσει τῶν ἀνθρωπίνων καὶ παραγωγικῶν δυνατοτήτων ἐν Εὐρώπῃ.*

Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἡ ἐπιρροὴ τῶν Η.Π.Α. εἶναι διπλῇ: Ἀφ' ἑνός, ἡ οἰκονομικὴ καὶ στρατιωτικὴ βοήθεια ποὺ προσφέρουν εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, εἰς πῆγμα προσπαθειῶν τινῶν νὰ τὰ συσσωματώσουν (σχέδιον Μάρσαλ, ΝΑΤΟ) ἀναζωπυροῖ τοὺς ἐθνικιστικοὺς ἀνταγωνισμοὺς. Ἀφ' ἑτέρου, ἡ ἀνάγκη τῆς κοινῆς ἀμύνης ἀπὸ κομμουνιστικῆς εἰσβολῆς, ἄγει ταῦτα νὰ υἱοθετοῦν πολιτικὴν εὐνοϊκὴν εἰς τὴν ἐνοποίησιν ἢ ὅπως θὰ καθίστα τὴν Εὐρώπην ἱκανὴν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ν' ἀμύνεται ἀφ' ἑαυτῆς.

Φοβουμένη τὴν ἔνωσιν αὐτήν, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση, ἐφαρμόζει πολιτικὴν διαιρέσεως. Ἡ ἐξωτερικὴ τῆς πολιτικὴ τείνει ν' ἀναζωογονήσῃ τὰς ἐχθρότητας τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ ἐμποδίσῃ κάθε ἀποτελεσματικὴν προσέγγισιν μὲ ἀμφοτεροβαρεῖς ὑποσχέσεις (ὑπόσχεσις ἐνοποιήσεως τῆς Γερμανίας κ.τ.λ.). Ἀλλ' ἡ περισσότερον ἀποτελεσματικὴ δρᾶσις τῆς σημειοῦται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν διὰ μέσου τῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων: χάρις εἰς τὴν μεγάλην των δύναμιν, ἰδίως εἰς δύο εὐρωπαϊκὰ κοινοβούλια, εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀσκῇ πίεσιν ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων (ἀπόρριψις τῆς συμβάσεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ στρατοῦ ἐπὶ παραδείγματι). Ἡ σχετικὴ αὐτὴ δύναμις δημιουργεῖ ρήγματα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν κρατῶν - ἐθνῶν.

Οὕτω εἰς τὴν κατὰ ἔθνη διαίρεσιν προστίθεται ἡ ἰδεολογικὴ κατὰ βάθος διαίρεσις. Τὰ δύο αὐτὰ ἀνταγωνιστικὰ ρεύματα συμπύκνουν εἰς ἀποτελέσματα καὶ διαιροῦν τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐνότητα κατὰ βάσιν.

II

Η ΕΝΩΣΙΣ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΘΕΛΗΣΩΜΕΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ V

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

Πρὸ τοῦ 1914 ἡ παγκόσμιος ὑπεροχὴ τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἦτο ἀδιαφιλονίκητος. Ἡ δρᾶσις των ἀνεκόπτετο ἀπὸ τοὺς ἰδίους των ἀνταγωνισμοὺς. Μετὰ τὸ 1919, ἡ τύχη τοῦ κόσμου ἐξαργαῖται ἀπὸ τὴν συνεργασίαν μεταξὺ εὐρωπαϊκῶν καὶ ἐξευρωπαϊκῶν δυνάμεων. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, ἡ τύχη τοῦ κόσμου ἀποφασίζεται ἐρήμην τῆς Εὐρώπης (διάσκεψις τῆς Γιάλτας, ὅπου μετέχει μὲν ἡ Ἀγγλία ἀλλ' ὁ ἀποφασιστικὸς ρόλος παίζεται ἀπὸ τὰς Η.Π.Α. καὶ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσην).

1. Η ΑΜΥΝΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΩΝ ΜΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΛΕΟΝ ΔΥΝΑΤΗ

Πρὸ τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἰταλία, διαθέτουσα ἐκάστη πληθυσμὸν ἄνω τῶν 40 ἐκατομμυρίων κατοίκων, μὲ ἰσχυρὰν βιομηχανίαν καὶ ἰσχυρῶς ὁργανωμέναι, ἦσαν δυνάμεις πρώτης σειρᾶς. Ἀλλοτε ἱκαναὶ νὰ προκαλέσουν ὁλόκληρον τὸν κόσμον (διαρκοῦντος ἀκόμη τοῦ τελευταίου πολέμου ἡ Γερμανία ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν ἠπείλησε σοβαρῶς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον) καὶ νὰ ἐπιβάλουν εἰς αὐτὸν τὴν πολιτικὴν των, εἶναι σή-

μερον άνίκανοι νά εξασφαλίσουν τήν ιδίαν αὐτῶν ἀμυναν. Ἡ ὑπεροχή τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ὑπεκατεστάθη ἀπὸ τήν πολιτικήν καὶ οἰκονομικήν των ἐξάρτησιν ἀπὸ τὰς δύο ἀληθῶς μεγάλας δυνάμεις.

Οἱ λόγοι αὐτῆς τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἀμύνεσθαι εἶναι ὑλικῆς καὶ ἡθικῆς τάξεως: 1^{ον}) Ἡ κλίμαξ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων ἥλλαξε καὶ ὁ τεχνικός χαρακτήρ ποὺ ἀπαιτοῦσιν αὐται προϋποθέτει οἰκονομικήν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἐκάστη τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, χωριστά, δὲν διαθέτει. 2^{ον}) Ἡ ἡθικὴ ἐξάντλησις καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ διαιρέσεις τὰς καθιστοῦν ἀνικάνους δι' ἐντατικὴν προσπάθειαν ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ ἀμυνα μιᾶς πραγματικῆς κυριαρχίας.

Ἡ παρακμὴ αὕτη ὑπάρχει κίνδυνος νά δξυνθῇ ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τῆς πυρηνικῆς ἐνεργείας καὶ τὴν ἐπίδρασίν της ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως τῶν κρατῶν. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν (τῆς ἀτομικῆς ἐνεργείας) οἱ δύο Μεγάλοι προηγοῦνται οὐσιωδῶς τῆς Ἀγγλίας, τῆς μόνης εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως ποὺ κατέχει τὴν ἀτομικὴν βόμβαν. Ἡ ὑπεροχὴ αὐτὴ τῶν Η.Π.Α. ἐξηγεῖ τὴν παρουσίαν ἐναερίων καὶ ἀτομικῶν δυνάμεων των εἰς τὸ πλεῖστον τῶν ἐλευθέρων χωρῶν καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Ἀγγλίας.

Τὰ γεγονότα αὐτά, γενικοῦ χαρακτῆρος, ἀποδεικνύουν ὅτι αἱ διηρημέναι δυνάμεις τῆς Εὐρώπης δὲν ἀνέχουν πλέον εἰς τὴν παγκόσμιον κλίμακα, ὅπου αἱ δύο ἰθύνουσαι δυνάμεις. Τοῦτο θέτει τὸ δίλημμα μεταξὺ τῆς ἐνώσεως καὶ τῆς καταστροφῆς. Ἄλλ' ἢ ἐκλογὴ αὐτὴ ἐξαρθᾷ ἐξ ἴσου ἀπὸ τὴν τωρινὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν μεγαλυτέρων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

2. ΗΝΩΜΕΝΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ

Εἰς τὸ ἐσωτερικόν, ἡ Ἀγγλία διατηρεῖ ὑγιὲς κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, μεγάλην ἱκανότητα ἐθνικῆς θυσίας καὶ ἀλληλεγγύης, ἀλλ' ἢ οἰκονομικὴ καὶ στρατιωτικὴ της δύναμις δὲν εὐρίσκεται πλέον εἰς τὰς διαστάσεις ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ Κοινοπολιτεία. Τὰ 51 ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων της, παρὰ τὴν ζωτικότητα των, δὲν εἶναι πλέον εἰς θέσιν νά διευθύνουν τὰ οἰκονομικὰ καὶ νά ἀμύνωνται τῆς Κοινοπολιτείας. Αἱ εὐθύναι της ἐπιβαρύνουν

πάντοτε καὶ περισσότερο τὰς Η.Π.Α. καὶ αὐξάνουσι τὴν ἐπιρροήν των. (Παράδειγμα: ἡ ὁργάνωσις τῆς ἀμύνης ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου ἀπὸ τοῦ 1941 ἕως τὸ 1952 αἱ Η.Π.Α. ἐδάνεισαν 82 δισεκατομμύρια δολλάρια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 36 εἰς τὴν Μεγ. Βρετανίαν· ἡ ἀποφασιστικὴ των συμμετοχὴ εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῶν μεγάλων ἐγκαταστάσεων εἰς τὰς Ἰνδίας, τὸν Καναδᾶν κ.τ.λ.). Εἰς τὴν ἐξασθένησιν αὐτὴν ὀφείλεται ἡ προοδευτικὴ χαλάρωσις τῶν δεσμῶν τῆς Κοινοπολιτείας, ἡ ὁποία, εἰς πλείστας περιπτώσεις, δὲν εξασφαλίζει πλέον οὔτε ἐξωτερικὴν πολιτικὴν κοινὴν καὶ ἐνιαίαν. Τὸ παράδειγμα τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ἐκφραστικόν· ἠθέλησαν νά σχηματίσουν μίαν τρίτην οὐδετέραν δύναμιν, μεταξὺ τῶν δύο συνασπισμῶν· υἱοθέτησαν στάσιν ἀντιτιθεμένην εἰς ἐκείνην τοῦ Ἑνωμένου Βασιλείου, ἰδιαίτερος εἰς τὸν Κορεατικὸν πόλεμον, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Σουὲξ καὶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔναντι τῆς Ἰαπωνίας κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συνθήκης εἰρήνης.

Παρὰ τὰς διασταυρουμένας κεντροφύγους αὐτὰς δυνάμεις, ἡ Μεγάλη Βρετανία, πιστὴ εἰς τὸ παρελθόν της καὶ τὰ ἄμεσα συμφέροντά της, δίδει τὰ πρωτεία πρὸς τὰ ἐξωευρωπαϊκὰ συμφέροντά της. Τὰ συμφέροντα αὐτὰ ὑπαγορεύουν τὴν ἐπιφύλαξιν της ἔναντι τῆς ἰδέας τῆς εὐρωπαϊκῆς ὁμοσπονδίας καὶ ἐνσπείρουν, ἴσως, εἰς αὐτὴν φόβους τινὰς διὰ τὴν ἡπειρωτικὴν ἔνωσιν τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἐπολέμησε ἐπὶ αἰῶνας.

Ἡ παρακμὴ τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς της δυνάμεως, ἡ ἀπώλεια πολυαριθμῶν ἀποικιῶν καὶ ἡ χαλάρωσις τῆς ἀλληλεγγύης ἐν τῇ Κοινοπολιτείᾳ, τὸ πᾶν φαίνεται ὅτι τείνει, προοδευτικῶς ἀλλ' ἀναποδράστως, πρὸς τὴν διάλυσιν τῆς Βρετανικῆς κοινότητος (ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ αἱ γινῶμαι τῶν Στέφενσον καὶ Σεπίλωφ συναντῶνται!). Ἡ Μεγάλη Βρετανία θὰ περιμένῃ τὴν διάλυσιν αὐτοῦ, ποὺ ὑπῆρξεν ἡ αὐτοκρατορία της, διὰ νά πεισθῇ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς εὐρωπαϊκῆς ὁλοκληρώσεως; Ἡ ἀνάγκη τῆς συναινέσεώς της διὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἔνωσιν ἐπιβάλλει τὴν ἐξέτασιν τῶν γεγονότων. Εἴτε δέχεται εἴτε ὄχι τὴν ἀλήθειαν αὐτήν, ἡ μοῖρα τοῦ Βρετανικοῦ λαοῦ εἶναι τοῦ λοιποῦ περισσότερον στενῶς συνδεδεμένη πρὸς τὴν ἐπιβίωσιν τῆς Εὐρώπης.

3. ΓΑΛΛΙΑ

Ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ κατάστασις τῆς Γαλλίας παρουσιάζει εἰκόνα προοδευτικῆς παρακμῆς. Ἡ κυβερνητικὴ ἀστάθεια, ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν κομμάτων καὶ ἡ δύναμις τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος (τὸ τέταρτον τῶν Γάλλων ἐκλογέων ψηφίζει ὑπὲρ αὐτοῦ), ἡ στασιμότης καὶ ἡ δυσπιστία, παραμένουν τὰ κύρια χαρακτηριστικά της, παρὰ τὴν κοινὴν προσπάθειαν ἔναντι τοῦ ἐθνικοῦ κινδύνου ποὺ προκαλεῖ ἡ ἐν Ἀφρικῇ κατάσταση. Εἰς τὴν βαρεῖαν αὐτὴν πολιτικὴν καὶ ἡθικὴν κρίσιν προστίθενται αἱ οἰκονομικαὶ δυσκολίαι ἀπὸ τὰς ὁποίας ὑποφέρει ἡ Γαλλία. Τὸ σύνολον τῶν γεγονότων αὐτῶν αὐξάνει τὴν ἐξάρτησίν της ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἰδίως ἐκ τῶν Η.Π.Α., ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐδέχθη βοήθειαν πολλὴ μεγαλυτέραν ἀπὸ τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ σχεδὸν ἐξ ἴσου σοβαρὰν μὲ τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἡ ἀπώλεια πολυαρίθμων ἀποικιῶν, προστιθεμένη εἰς τὰς ἐσωτερικὰς δυσκολίας της, τὴν ἐμποδίζει ν' ἀναλάβῃ εὐθύνας μεγάλης δυνάμεως. Ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ της κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ἀναζήτησιν οἰκονομικῆς σταθερότητος, πολιτικῆς ἐνότητος καὶ λύσεως τινος τοῦ Ἀλγερινοῦ προβλήματος. Ἡ ἐξωτερικὴ της πολιτικὴ ἔχει τὴν σφραγίδα τῆς προσπάθειας της καὶ τῶν ἐσωτερικῶν δισταγμῶν, στηριζομένων εἰς ζωηροὺς φόβους τοῦ προσφάτου παρελθόντος.

4. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Παρὰ τὴν παρουσίαν ἐξτρεμιστικῶν κομμάτων (τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἀπηγορεύθη) ἡ Γερμανία ἀπολαύει πολιτικῆς σταθερότητος, τοῦ δυναμισμού τοῦ ἄνω τῶν 50 ἑκατομμυρίων πληθυσμοῦ της, τῶν πρὸς ἐργασίαν ἱκανοτήτων της καὶ τοῦ πνεύματος θυσίας ποὺ τὴν διέπει.

Δύο οὐσιώδη γεγονότα σημειοῦνται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν πολιτικὴν της: 1^{ον}) ὑπάρχουν δύο Γερμαναὶ χωρισμέναι, κυβερνώμεναι ἐν ὀνόματι ἀντιτιθεμένων ἀντιλήψεων. 2^{ον}) ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανίαν ἀφηρεθῇ ἡ Πομερανία καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Πρωσσία (σύνορα οἱ ποταμοὶ Oder καὶ Neisse).

ἐκ τούτου τὸ ἀρχικὸν ἐνδιαφέρον ποὺ ἐπέδειξαν οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, ἰδίως τῆς Δύσεως, διὰ τὴν ἐνοποίησιν.

Ἡ ἐνοποίησις ὀλίγας ἔχει ἐλπίδας πραγματοποιήσεως: ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις ἀντιτίθεται εἰς αὐτὸ ἐνεργῶς καὶ ἀπαιτεῖ, χωρὶς νὰ τὸ πιστεύει, ὅπως ἐνουμένη, ἡ Γερμανία, οὐδετεροποιηθῇ, τὸ ὅποιον αἱ Η.Π.Α. δὲν δύνανται νὰ δεχθῶν δι' ἀμυντικοὺς λόγους. Ἡ δύσις προτείνει ἐλευθέρως ἐκλογάς, πρῶγμα ποὺ ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις δὲν δύναται νὰ δεχθῇ, φοβουμένη τὴν συγχώνευσιν τῆς ἀνατολικῆς ζώνης μὲ τὴν δυτικὴν. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ ἐπ' ἄπειρον. Ἐὰν ἡ Εὐρώπη δισταῖ νὰ ἐνωθῇ, νὰ υἱοθετήσῃ κοινὴν καὶ ἀνεξάρτητον πολιτικὴν, ποὺ νὰ τὴν καταστήσῃ ἱκανὴν νὰ διαπραγματευθῇ μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐνοποίησιν, θὰ ὑποχρεώσῃ τὴν Γερμανίαν, ἐν πλήρει ἀνόδῳ, νὰ χαράξῃ τὸν δρόμον της παρὰ τὰς ἀντιξοότητας ποὺ ἡμπορεῖ νὰ προκύψουν.

5. ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Τὰ ἄμεσα συμφέροντα ἰδίως τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Γερμανίας ἀπαιτοῦν τὸν σχηματισμὸν τῆς ἡνωμένης Εὐρώπης καὶ προσφέρουν τὴν ἀπαιτουμένην βάσιν διὰ τὴν οἰκοδόμησίν της. Χωρισμένα, τὰ ἔθνη αὐτά, παραμένουν ἀνίκανα νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν των (διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν τίποτε δι' ἐκείνην τῶν μικρῶν γειτόνων των). Εἶναι καταδικασμένα νὰ καθίστανται διαρκῶς καὶ περισσότερον ὄργανα ἢ παίγνια τῆς πολιτικῆς τῶν δύο Μεγάλων.

Ἀντιθέτως, ἀφοῦ ἐκμεταλλευθῶν ἀπὸ κοινοῦ καὶ λογικῶς τὰς δυνάμεις των, μὲ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἰταλίας καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ποὺ ἔχουν κάθε συμφέρον νὰ διατηρήσουν τὴν ἰσορροπίαν ἐν τῇ ἐνώσει, δύνανται: 1^{ον}) νὰ διευκολύνουν τὴν ἐνοποίησιν τῆς Γερμανίας, νὰ προσφέρουν πεδὶον ἀναπτύξεως εἰς τὴν βιομηχανίαν της καὶ νὰ τὴν προικοδοτήσουν μὲ Εὐρωπαϊκὴν ἀποστολήν, προσφέροντες συγχρόνως εἰς τὸν λαόν της μόνιμον πολιτικὸν βίον· 2^{ον}) ν' ἀπελευθερώσουν τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τοὺς φόβους της, πλαισιοῦντα αὐτὴν εἰς μίαν δυναμικὴν ἔνωσιν

κατάλληλον νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς ἰδικῆς της ἐννοίας τῆς ἀμίλλης καὶ νὰ ἀναζωπυρώσῃ τὴν πίστιν της, στοιχεῖα ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν της υγείαν καὶ τὴν μόνιμον ἐπίλυσιν τῶν ἐξωτερικῶν της προβλημάτων (ιδίως: εὐρωπαϊκὴ λύσις ἐν Ἀφρικῇ· 3^{ον}) νὰ παράσχουν εἰρηνικὰς λύσεις εἰς τὰ μεταξὺ τῶν κρατῶν προβλήματα (παράδειγμα τοῦ Σάαφ· 4^{ον}) νὰ παράσχουν ἀναγκαίαν ὑποστήριξιν εἰς μίαν Εὐρωπαϊκὴν πολιτικὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἡ ὁποία, χάρις εἰς μίαν Εὐρώπην ἡνωμένην, θὰ δυνηθῇ ν' ἀνεύρῃ λύσιν μακρᾶς διαρκείας τῶν διασταυρουμένων δυσκολιῶν της· 5^{ον}) νὰ καταστήσουν τὴν Εὐρώπην δύναμιν τῆς ἰδίας κλίμακος μετὰ τοὺς δύο Μεγάλους, ἱκανὴν διὰ μίαν ἀνεξάρτητον πολιτικὴν, σταθερὰν καὶ συνεχῆ, ἐν συσχέτισει πρὸς τὰ πρωτεύοντα συμφέροντά της καὶ τὰ ἰδεώδη της.

Ἐπελθοῦσα ἀπροσδοκῆτως, μετὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰνδοκίνας, τὴν ὑπόθεσιν Κύπρου, τὴν ὑπόθεσιν Ἀλγερίας κ.τ.λ., ἡ ὑπόθεσις τοῦ Σουεῦ ἀπέδειξε τὴν τραγικὴν ἀπουσίαν τῆς Εὐρώπης, τὴν ἔλλειψιν ἀλληλεγγύης καὶ συνεπῶς τῆς δυνάμεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, καθ' ἣν στιγμὴν εἶχον τὴν μεγαλυτέραν ἀνάγκην της. Ἡ κρίσις τοῦ Σουεῦ ἔγινεν ἀφορμὴ ν' ἀντιληφθῇ ὅλος ὁ κόσμος: 1^{ον}) τὴν ἀνικανότητα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν νὰ φέρουν εἰς αἴσιον πέρασ, μεμονωμένως ἢ ἀνὰ δύο, πολιτικὴν πρᾶξιν ἀπτομένην τῶν ζωτικῶν τῶν συμφερόντων· 2^{ον}) τὴν ἀποφασιστικὴν ἐπιρροὴν τῶν Η.Π.Α. (μετὰ ὅλας τὰς προεδρικὰς ἐκλογὰς) ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν τῶν ὑποθέσεων· 3^{ον}) τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην μιᾶς ἡνωμένης Εὐρώπης, ἱκανῆς νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν θέσιν της καὶ τὰ συμφέροντά της ἐν συνεργασίᾳ καὶ οὐχὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν Η.Π.Α.

Μόνον Εὐρώπη ἡνωμένη θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ κλίνη ἡ διεθνὴς πλάστιγξ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

6. Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΝ ΜΕΙΩΨΗΦΙΑ

Εἰς τὴν διαίρεσιν τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν ἔλλειψιν πρωτευούσης ἀλληλεγγύης ὀφείλεται τὸ ἡλαττωμένον ἐνδιαφέρον περὶ τῶν Κρατῶν μας εἰς τοὺς διεθνεῖς ὁργανισμοὺς καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὸν Ο.Η.Ε. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἡ ἀριθμητικὴ δύναμις τῆς Εὐρώ-

πης ἔχει περιορισθῇ· ἐνῶ εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν διέθετε 28 ψήφους ἐπὶ 58, δὲν διαθέτει εἰς τὸν Ο.Η.Ε. παρὰ 27 ψήφους (ἐκ τῶν ὁποίων 10 ψηφίζουν μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν) ἐπὶ 82. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀλληλεγγύην ποὺ ἐπιδεικνύουν αἱ πολιτεῖαι τῆς λατινικῆς Ἀμερικῆς ἢ τὰ ἀραβικὰ Κράτη (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀξιοσημείωτος ἐπιρροή των εἰς τοὺς κόλπους τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως), τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη εἶναι, διηρημένα εἰς δύο ἀντιθέτους ὁμάδας καὶ ἡ δυτικὴ ὁμάς εἶναι μετὰ τὴν σειρὰν της, ὑποδιηρημένη συνεπείᾳ τῶν προσωρινῶς ἀντιθέτων συμφερόντων. Οὕτω, ἀπὸ τὸ γεγονὸς τῶν ἰδεολογικῶν διαίρεσεων, ἡ φωνὴ τῆς Εὐρώπης παραμένει ἀσθενὴς εἰς τὸν Ο.Η.Ε. Συχνὰ εὐρίσκεται ἐν μειοψηφίᾳ. Ἡ δύναμις ὁρισμένων μεμονωμένων Κρατῶν της διαλύεται εἰς τὴν παγκόσμιον κλίμακα. Καὶ ἐκεῖ ἀκόμη τὸ πᾶν καλεῖ εἰς ἀνοδὸν μιᾶς Εὐρώπης ἡνωμένης. Διότι, τὸ νὰ λέγῃ κανεὶς ὅτι ἡ Εὐρώπη ἀπώλεσε τὸ γόητρόν της, ὅτι μειοψηφεῖ εἰς τὸ παγκόσμιον ἐπίπεδον, εἶναι ὥς νὰ λέγῃ ὅτι αὐτὰ τὰ διηρημένα (καὶ ἐξησθενημένα ἀπὸ τὰς ἀντιζηλίας των) κράτη, δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐκπροσωποῦσι τὴν ἐνδεχομένην εὐρωπαϊκὴν ἰσχύν, ποὺ μόνον ἡ ἑνωσις θὰ καταστήσῃ πραγματικὴν καὶ φανεράν.

Ἀριθμοὶ τινες πολὺ ἀπλοῖ (μὴ ἀναφερόμενοι ποτέ!) θὰ ἀποσαφηνίσουν τὸ γεγονὸς κατὰ τὸ ὅποιον, κανὲν ἐκ τῶν ἔθνων μας, μεμονωμένως, δὲν δύναται ν' ἀναμετρηθῇ πρὸς τὰς αὐτοκρατορίας τοῦ αἵωνος, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν εὐρωπαϊκῶν ἔθνων, θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ καλύψῃ εὐρύτατα τὸ μέτρον αὐτό.

Ἐναντι 50 περίπου ἑκατομμυρίων Ἀγγλῶν ἢ Γερμανῶν, 43 ἢ 48 ἑκατομμυρίων Γάλλων ἢ Ἰταλῶν (διὰ τὰ ἀναφερόμενα μόλις τὰ μεγάλα μας κράτη) αἱ Η.Π.Α. ἀποτελοῦν ἓνα σύνολον 166 ἑκατομμυρίων, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις 200. Τοῦναντίον, δυτικῶς τοῦ σιδηροῦ παραπετάσματος, ἡ Εὐρώπη ἀριθμεῖ ἤδη 330 ἑκατομμύρια, δηλαδὴ τὸ διπλάσιον τῶν Η.Π.Α. Ἐννομένη μετὰ τὰς ἀνατολικὰς, σήμερον ἀκόμη δορυφόρους, χώρας θ' ἀριθμῇ 435 ἑκατομμύρια, ἥτοι πλέον τοῦ διπλασίου τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Εἰς αὐτὴν τὴν ποσοτικὴν ὑπεροχὴν ἡ ἡνωμένη Εὐρώπη θὰ προσθέσῃ καὶ τὴν ποιοτικὴν της ὑπεροχὴν (πνευματικὸν ἐπί-

πεδον, πνεῦμα ἐρεῦνης, ἱκανότης ἐργατικῶν χειρῶν κ.τ.λ.). Ἡ παραγωγικὴ δύναμις τοῦ συνόλου τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἐπὶ πλεόν, παρουσιάζει 33 % τῆς παγκοσμίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς (ἦτο 52 % πρὸ τοῦ πολέμου τοῦ 1914) ἔναντι 41 % τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καὶ 16 % τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ἡ ἀνθρωπίνη παραγωγικὴ δυναμικότης τῆς ἡνωμένης Εὐρώπης τὴν προορίζει νὰ καταλάβῃ πολὺ ὠραίαν θέσιν μεταξὺ τῶν Μεγάλων. Αὐταὶ εἶναι αἱ ἀντικειμενικαὶ συνθήκαι, ἀλλ' αἱ πολιτικαὶ διαιρέσεις ἐμποδίζουν τὴν ἀξιοποίησίν των.

7. Αἱ Πρῶται Εὐρωπαϊκαὶ Ὑπηρεσίαι

Ἄλλ' ἡ Εὐρώπη δὲν εὐρίσκεται ἐν τῇ γίγνεσθαι; Δὲν ὑπάρχει ἤδη μέγας ἀριθμὸς ὁργανισμῶν ἴσως περισσοτέρων τοῦ δέοντος;

Ἐν τῇ πραγματικότητι ἓνας μόνον φαίνεται προικισμένος με ἀληθῆ δύναμιν, ἀλλὰ περιορισμένην. Οἱ ἄλλοι εἶναι γνωμοδοτικοί. Ὁ κατάλογος εὐκόλως ἐξαντλεῖται.

α) *Τὸ Συμβούλιον τῆς Εὐρώπης*. Περιλαμβάνον 15 Εὐρωπαϊκὰ κράτη τείνει νὰ θεσπίσῃ γενικὸν πλαίσιον διὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν πολιτικὴν καὶ ἐνώνει τὰ μέλη του ἐπὶ τῆς κοινῆς ἰδεολογικῆς βάσεως (προοίμιον τοῦ χάρτου). Ἡ συμβουλευτικὴ του συνέλευσις, συγκεκροτημένη ἀπὸ ἀντιπροσώπους τῶν κοινοβουλίων, ἄνευ κυβερνητικῆς ἐντολῆς, συνιστᾷ χρήσιμον, ζῶσαν καὶ ἀντιπροσωπευτικὴν ἀγορὰν. Ἀλλὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸν αὐτὸ κοινὸν βούλιον δὲν ἔχει παρὰ γνωμοδοτικὸν ρόλον. Αἱ συστάσεις του καταλήγουσιν εἰς τὴν ἐξ ὑπουργῶν ἐπιτροπὴν, διακυβερνητικὸν ὄργανον ὑποτεταγμένον εἰς τὸν κανόνα τῆς ὁμοφωνίας καὶ διαθέτον μόνον τὴν ἰσχὺν τῆς συστάσεως πρὸς τὰ μέλη. Βαθμυδόν, ὁ μηχανισμὸς τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης ἔχει περιορισθῇ εἰς θεωρητικὸν ρόλον καὶ ἐστερήθη κάθε ὑποχρεωτικῆς ἰσχύος. Φαίνεται ὡς νὰ ἐτέθη τὸ πᾶν εἰς κίνησιν διὰ νὰ ἐξασθενίσῃ ἡ δρᾶσις του καὶ νὰ προφυλάξῃ τὰ συμφέροντα μόνον τῶν ἐθνικῶν κυριαρχιῶν. Παρὰ ταῦτα, τὸ Συμβούλιον πληροῖ ρόλον συντονιστοῦ καὶ πρωτοβουλίᾳ τῆς ἐνώσεως, ὅπως μαρτυρεῖ τοῦτο ἰδιαίτερος ἡ δημιουργία τῆς Εὐρωπαϊκῆς κοινοπραξίας ἀνθρα-

κος καὶ χάλυβος (CECA), ἡ διεύρυνσις τῆς συνθήκης τῶν Βρυξελλῶν, ἡ Εὐρωπαϊκὴ σύμβασις διὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ δέκα ἀκόμη συμβάσεις ἐπεξεργασθεῖσαι ἀπὸ τὸ ἴδιον καὶ τεθεῖσαι ἐν ἰσχύϊ μεταξὺ τῶν μελῶν.

β) Αἱ ἀμυντικαὶ ἀνάγκαι τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐκαλύφθησαν ἐν μέρει ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ (μετὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν ΗΠΑ καὶ τοῦ Καναδᾶ) καὶ ἀπὸ τὴν *ἐνωσιν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης* (τὰ ἑξ μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς κοινοπραξίας ἀνθρακος καὶ χάλυβος καὶ ἐπὶ πλεόν τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον). Ἡ Συνέλευσις αὐτῆς συντίθεται ἀπὸ ἀντιπροσώπους τῶν ἐπτὰ μετεχουσῶν ἤδη εἰς τὴν Συνέλευσιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης χωρῶν. Ἡ Δυτικὴ Εὐρωπαϊκὴ ἐνωσις ἀντικαθιστᾷ τὴν ὁλοκληρώσιν τῶν μονάδων βάσεως (ποὺ προέβλεπε ἡ CED)¹ μετὰ συντονισμὸν τῶν ἐθνικῶν στρατῶν. Εἰς τὸ ὑπερεθνικὸν ὄργανον ποὺ θὰ διηύθυνε τὴν CED, ὑποκαθίσταται συμβούλιον κυβερνητικῶν ἀντιπροσώπων, τὸ ὁποῖον, ἀποφαίνεται κατὰ κανόνα ὁμοφώνως, διατυπῶνον ἀποφάσεις ὑποχρεωτικὰς, περιεχούσας ἀδίστατους κυρώσεις. Ἡ Δυτικὴ Εὐρωπαϊκὴ ἐνωσις ἐξασφαλίζει οὐσιώδεις ἐγγυήσεις εἰς τὰ ἐθνικὰ κράτη εἰς βάρος τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς ἀμύνης.

γ) Ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἀρμοδιότητι, ἡ Εὐρωπαϊκὴ ὁργάνωσις οἰκονομικῆς συνεργασίας (OECE) ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ΝΑΤΟ. Ἐνώνει τὰς Η.Π.Α. καὶ τὸν Καναδᾶν εἰς συνεργασίαν καθαρῶς διακυβερνητικὴν (ἐστερημένην κοινοβουλευτικοῦ ὁργάνου καὶ ὁδηγοῦσαν εἰς ἀποφάσεις ὑποχρεωτικὰς ἀλλὰ μὴ ἐκτελεστέας).

Εἰς ἓνα εἰδικὸν οἰκονομικὸν τομέα καὶ ἐπὶ περιορισμένης ἐκτάσεως (Εὐρώπη τῶν ἑξ) ἡ Εὐρωπαϊκὴ *κοινότης ἀνθρακος καὶ χάλυβος* πραγματοποιεῖ πειστικωτάτην πείραν. Αἱ κύρια ἐξουσίαι τῆς εἶναι ἐμπειπιστευμέναι εἰς τὴν Ἀνωτάτην Ἐξουσίαν, ὄργανον λειτουργοῦν ἐν πλήρει ἀνεξαρτησίᾳ (ἐννέα μέλη διορίζονται ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων ἀλλὰ δὲν ἐνεργοῦν κατὰ τὰς ὁδηγίας των) καὶ τοῦ ὁποίου αἱ ἀποφάσεις, λαμβανόμεναι κατὰ πλειοψηφίαν, ἔχουν ἐκτελεστικὴν ἰσχὺν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν μελῶν. Ἡ Συνέλευσις τῆς κοινότητος ἐλέγχει τὴν ἐνεργητικότητα

1. Communauté Européenne de Defense.

τῆς ἀνωτάτης ἐξουσίας τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ εἰς παραίτησιν. Αἱ πολιτικαὶ συνέπειαι τῆς πείρας αὐτῆς εἶναι ἀξιοσημεῖωτοι : Αὐξάνουσα τὴν παραγωγὴν, ἐνισχύει τὴν πραγματικὴν ἐξουσίαν, ἄρα τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν μελῶν· ἐπενεργεῖ εὐνοϊκῶς ἐπὶ τῶν μισθῶν καὶ τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς· εὖ νοεῖ τὴν πρόοδον τῆς ἐνώσεως προβάλλουσα τὴν διπλὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ εὐρύνη τὴν δρεῶσιν της (διὰ νὰ περιλάβῃ καὶ ἄλλας οἰκονομικὰς ἁρμοδιότητας ὅπως καὶ νέα μέλη) καὶ νὰ τὴν στηρίξῃ ἐπὶ πολιτικῆς βάσεως σταθερᾶς.

Τὰ ὀφέλη πού προσφέρει ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι ἡ καλυτέρα ἀπόδειξις τῶν δυνατοτήτων τοῦ μέλλοντος τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐνώσεως. Μὲ τὰς ἀποτυχίας των καὶ τὰς πρώτας ἐπιτυχίας των, μετὰ ἢ ἄνευ πραγματικῆς δυνάμεως, αἱ ὀργανώσεις αὐταὶ δείχνουν τοῦλάχιστον τὸν δρόμον πού θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν *υἱοθέτησιν* *πραγματικῶς ὁμοσπονδιακῶν θεσμῶν*.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη ἔχασαν διὰ παντὸς τὰ δύο αὐτὰ οὐσιώδη τεκμήρια τῆς κυριαρχίας, τὴν δύναμιν τοῦ ἀμύνεσθαι μόνα καὶ τὸ νὰ ἀποφασίζουσιν μόνα περὶ τῆς ἐξωτερικῆς των πολιτικῆς Ἡ ἔνωσις λοιπὸν καθίσταται ἀπαραίτητος διὰ νὰ ἀνεύρῃ ἡ Εὐρώπη, μετὰ τῶν μεγάλων αὐτοκρατοριῶν, τὴν ἀνεξαρτησίαν πού διέφυγε ἀπὸ τὰ ἔθνη της. Ἡ Εὐρώπη ἡνωμένη θὰ εἶναι μόνη της ἀρκετὰ ἰσχυρὰ διὰ νὰ διαπραγματευθῇ, συνεργασθῇ, ἐπιδράσῃ, τουτέστι ἐπεξεργασθῇ καὶ ἐφαρμόσῃ *κοινὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν*.